

„Osiągnięcia”
Ministerstwa Edukacji Narodowej
z zakresu średnich wynagrodzeń
i dopłaty uzupełniającej

Autor:
dr Bogdan Stępień
www.iar.pl

W niniejszym opracowaniu przedstawiam podsumowanie „osiągnięć” Ministerstwa Edukacji Narodowej związanych z jego opracowaniami z zakresu średnich wynagrodzeń nauczycieli i dopłaty uzupełniającej:

1. Art. 30a ustawy Karta Nauczyciela,
2. Opis sposobu wykonania przepisów art. 30a i 30b ustawy – Karta Nauczyciela,
3. Informacja nt. arkuszy kalkulacyjnych, umożliwiających przeprowadzenie analizy wynagrodzeń nauczycieli.

Ad 1) Art. 30a ustawy - Karta Nauczyciela.

W oparciu o własne badania, prowadzę od 2004 roku szkolenia dla jednostek samorządu terytorialnego z zakresu subwencji oświatowej oraz analizy kosztów oświatowych. Z pojęciem średnich wynagrodzeń nauczycieli obcuję od tego czasu prawie, na co dzień, bo jest ono jednym z podstawowych pojęć, jakie pojawiają się w/w temacie. Wiosną tego roku a był to początek marca, kiedy po raz pierwszy zacząłem czytać art. 30a ustawy Karta Nauczyciela przeżyłem szok tak wielki, że odeszła mnie ochota czytania tego artykułu już po pierwszym jego ustępie. Ustęp ten wg mnie to zupełny bełkot. Za kilka dni ponownie wróciłem do czytania art. 30a z nadzieją, że kolejne zapisy będą rzeczowe. Wielce się jednak myliłem. Logika użyta w art. 30a ust. 2 i 3 to logika z innej galaktyki. Zadzwoiłem, więc do Ministerstwa Edukacji Narodowej i pragnąłem wyrazić swoje wątpliwości, co do zapisów art. 30a. Pani z Ministerstwa powiedziała mi abym opisał swoje wątpliwości i przesłał je do Ministerstwa. Powiedziała mi również, że Ministerstwo otrzymuje wiele telefonów w tej sprawie i że Ministerstwo w ciągu miesiąca na stronie internetowej zamieści odpowiedni dokument, w którym ustosunkuje się do wszystkich tych wątpliwości. Przyznam szczerze, że obiecałem przygotować obszerny dokument z moimi wątpliwościami dotyczącymi w/w zapisów. Niestety szybko tego nie uczyniłem, a to z powodu tego, że logika art. 30a jest zupełnie niestrawna. Z końcem maja zostałem „wywołany do tablicy” i ponownie musiałem wrócić do art. 30a i ponowny szok. Postanowiłem przeszukać strony internetowe Ministerstwa Edukacji Narodowej pod kątem odnalezienia dokumentu wyjaśniającego ten problem, ale niestety nic nie udało mi się znaleźć wbrew obietnicy Ministerstwa, jaką uzyskałem w marcu. Zadzwoiłem, więc po raz kolejny do Ministerstwa Edukacji Narodowej i ponownie usłyszałem: proszę opisać swoje wątpliwości i przesłać do Ministerstwa. Ministerstwo w ciągu miesiąca przedstawi odpowiednie wyjaśnienia na swojej stronie internetowej. Tym razem obiecałem sobie, że coś z tym muszę bezwzględnie zrobić. W ciągu jednego wieczoru napisałem list otwarty do Ministra Edukacji Narodowej, w którym przedstawiłem absurd zapisu art. 30a oraz zaproponowałem zmiany odpowiednich zapisów w taki sposób, aby nabrały właściwej funkcjonalności. Reakcja na moje pismo była żadna.

Zapis art. 30a został wprowadzony do Karty Nauczyciela projektem rządowym przygotowanym przez Ministerstwo Edukacji Narodowej (projekt z dnia 2008.10.08 dostępny na stronie http://bip.men.gov.pl/men_bip/akty_projekty/projekt_ustawy_20081008.pdf). Zatem za totalne zamieszanie spowodowane formą zapisów art. 30a odpowiedzialne są nie krasnoludki, ani nie obce cywilizacje, ale Ministerstwo Edukacji Narodowej, które nie rozumie podstawowego pojęcia, jakim jest średnie wynagrodzenie. Średnie wynagrodzenie nauczycieli w roku to nie stosunek wydatków na wynagrodzenia nauczycieli w roku do średniorocznej liczby nauczycieli jak próbuje przemycić do praktyki zapisem art. 30a ust. 2 Ministerstwo Edukacji Narodowej a stosunek wydatków na wynagrodzenia nauczycieli w roku do liczby wynagrodzeń w roku w przeliczeniu na etaty (wielkość ostatnią w skrócie nazywam liczbą etato-wynagrodzeń). Miara liczby etato-wynagrodzeń ukryta jest w wynagrodzeniu zasadniczym, które jest nieodłącznym elementem każdego wynagrodzenia i łatwo można wykazać, że liczba etato-wynagrodzeń danego nauczyciela za dany miesiąc to

stosunek jego wynagrodzenia zasadniczego do jego stawki wynagrodzenia zasadniczego.

Ustawodawca zobligował jednostki samorządu terytorialnego zapisem art. 30 ust. 6 do skonstruowania regulaminu płacowego w taki sposób, aby średnie wynagrodzenia nauczycieli odpowiadały, co najmniej średnim wynagrodzeniom nauczycieli, o których mowa w art. 30 ust. 3. Na tym etapie jst musi już wiedzieć, czym jest średnie wynagrodzenie. Jeżeli jst przyjmie definicję taką jak proponuję a jest to jedyna poprawna definicja, jaką znam to wtedy, gdy w danym roku nie osiągnie się średnich, o których mowa w art. 30 ust. 3, trzeba będzie przy pomocy art. 30a wykonać dopłatę uzupełniającą, którego logika w żaden sposób nie przystaje do przyjętej wcześniej. Można, zatem jednoznacznie stwierdzić, że zapisy art. 30a powodują „przesterowanie” i na dodatek z użyciem logiki z innej galaktyki, co w konsekwencji prowadzi to do wewnętrznych sprzeczności w zakresie średnich wynagrodzeń nauczycieli oraz niezliczonej ilości paradoksów, nedorzeczności oraz ogromnego zamieszania, co każdy samorząd potwierdzić może.

Od czasu, kiedy napisałem list otwarty do Ministra Edukacji Narodowej a było to 3 czerwca 2009r. opracowałem/opracowaliśmy szereg opracowań związanych bezpośrednio ze średnim wynagrodzeniem nauczycieli i dopłatą uzupełniającą. Opracowania te dostępne są na stronie internetowej www.iar.pl. Tytuły tych opracowań przedstawiam poniżej:

1. [Co to jest średnie wynagrodzenie nauczycieli? Jak je wyznaczyć?](#)
  2. [Jak wyznaczyć liczbę etato-wynagrodzeń? Ile ona wynosi? Co z wynagrodzeniem chorobowym i za czas urlopu zdrowotnego?](#)
  3. [Ministerstwo Edukacji Narodowej proponuje bezpodstawną wartość średnich \(minimalnych\) wynagrodzeń nauczycieli na rok 2009 \(art. 30 ust. 3 ustawy - KN\) - metoda SMO.](#)
  4. [Właściwa metoda określania średnich minimalnych wynagrodzeń nauczycieli na rok 2009 \(art. 30 ust. 3 ustawy - KN\) - metoda SME.](#)
  5. [Średnie \(rzeczywiste\) wynagrodzenie wyznaczone metodą prostą. Metoda SRP.](#)
  6. [Średnie \(rzeczywiste\) wynagrodzenie wyznaczone metodą średniowania po wszystkich grupach awansu nieperiodycznych\(nie comiesięcznych\)/losowych/przypadkowych elementów wynagrodzeń mogących wystąpić na każdej z grup awansu. Metoda SRL.](#)
  7. [Metody - sprawdzanie warunku osiągnięcia minimalnych wynagrodzeń nauczycieli w poszczególnych grupach awansu zawodowego w 2009 r.](#)
  8. [Metody spełniania warunku osiągnięcia średnich oraz kalkulacji łącznej dopłaty uzupełniającej na grupie awansu.](#)
  9. [Podział dopłaty uzupełniającej pomiędzy nauczycieli - metoda, która nie naraża jst na procesy sądowe.](#)
  10. [Schemat procedur na 2009r. sprawdzania osiągnięcia średnich i wykonania dopłaty uzupełniającej dla nauczycieli.](#)
  11. [Formularze - karty danych niezbędnych do przeprowadzenia analizy osiągnięcia średnich oraz kalkulacji dopłat uzupełniających dla nauczycieli.](#)
- oraz
12. [List otwarty do Ministra Edukacji Narodowej z propozycją zmiany art. 30a ustawy Karta Nauczyciela.](#)
  13. [Czym jest średnioroczna liczba nauczycieli? Dopłat uzupełniających dla nauczycieli nie będzie?](#)
  14. [Komentarz do stanowiska Ministerstwa Edukacji Narodowej: Opis sposobu wykonania przepisów art. 30a i 30b ustawy - Karta Nauczyciela.](#)
  15. [Notatka ze spotkania MEN i RIO w dniu 15 czerwca 2009 r.](#)
  16. [Proponowana zmiana art. 30a ustawy Karta Nauczyciela posiada jeszcze więcej wad niż istniejące zapisy.](#)

Na podstawie wiedzy, jaką dysponuję mogę stwierdzić, że art. 30a ustawy Karta Nauczyciela jest bublek prawnym - wymaga bezwzględnej zmiany i to nie tak nawet w zakresie dat, o co zabiegają samorządowcy, ale przede wszystkim ze względu na logikę zapisów, której skutkiem powinno być osiągnięcie właściwej funkcjonalności zapisów.

Ad 2) Opis sposobu wykonania przepisów art. 30a i 30b ustawy – Karta Nauczyciela.

W końcu czerwca 2009r. na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej został zamieszczony dokument (pdf) pt. „Opis sposobu wykonania przepisów art. 30a i 30b ustawy – Karta Nauczyciela” <http://www.men.gov.pl/images/pdf/stanowisko1.pdf>. Dokument ten nie posiada ani nagłówka ani daty. W dokumencie tym jest podanych wiele niedorzeczności, ale przedstawię tutaj tylko dwie.

- a) Str. 2 w/w dokumentu – cytat: „W związku ze zmianą w trakcie bieżącego roku budżetowego wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli, proponuje się przyjęcie dla potrzeb realizacji przepisu art. 30a ustawy-Karta Nauczyciela średnich wynagrodzeń nauczycieli w ujęciu średniorocznym, kalkulowanych według następującego wzoru:
 $((\text{wynagrodzenie I} \times 8 \text{ m-cy}) + (\text{wynagrodzenie II} \times 4 \text{ m-ce}))/12$ ”.
- b) Str. 7 w/w dokumentu - cytat: „Ustaloną w grudniu danego roku wysokość funduszu na dodatki uzupełniające dzieli się **wyłącznie** pomiędzy zatrudnionych w grudniu nauczycieli, w podziale na poszczególne stopnie awansu zawodowego, proporcjonalnie do ich osobistej stawki wynagrodzenia zasadniczego” oraz str. 8 w/w dokumentu – cytat: „Nauczyciele, którzy byli zatrudnieni przez pewną część roku, a nie są zatrudnieni w grudniu, **nie mają prawa do dodatku uzupełniającego**. Wkład jaki mieli oni w wyliczenie średniej jest wliczony do wynagrodzeń grupy awansu, z którego stopnia pochodzili ci nauczyciele”

Ad 2a) W roku, w którym obowiązuje jedna kwota bazowa średnie minimalne wynagrodzenia nauczycieli określa precyzyjnie art. 30 ust. 3. W przypadku obowiązywania dwóch kwot bazowych, jak to mamy w roku 2009 sprawa się komplikuje. Ministerstwo Edukacji Narodowej w dokumencie „Opis sposobu wykonania przepisów art. 30a i 30b ustawy – Karta Nauczyciela” <http://www.men.gov.pl/images/pdf/stanowisko1.pdf> zaproponowało bezpodstawną, bezprawną metodę wyznaczenia tego średniego wynagrodzenia. Dowód tej tezy znaleźć można w opracowaniach zamieszczonych na www.iar.pl:

- [Ministerstwo Edukacji Narodowej proponuje bezpodstawną wartość średnich \(minimalnych\) wynagrodzeń nauczycieli na rok 2009 \(art. 30 ust. 3 ustawy - KN\) - metoda SMO.](#)
- [Właściwa metoda określania średnich minimalnych wynagrodzeń nauczycieli na rok 2009 \(art. 30 ust. 3 ustawy - KN\) - metoda SME.](#)

Ad 2b) Na samym początku zauważam, że „Wkład jaki mieli oni w wyliczenie średniej jest wliczony do wynagrodzeń grupy awansu, z którego stopnia pochodzili ci nauczyciele.” to nic innego jak masło maślane a właściwie to zupełny nonsens. W [komentarzu do stanowiska Ministerstwa Edukacji Narodowej: Opis sposobu wykonania przepisów art. 30a i 30b ustawy - Karta Nauczyciela](#) przeprowadziłem logiczny szach mat na Ministerstwie Edukacji Narodowej a w opracowaniu [Podział dopłaty uzupełniającej pomiędzy nauczycieli - metoda, która nie naraża jst na procesy sądowe](#) problematykę dopłaty uzupełniającej omówiliśmy jeszcze szerzej.

Jednoznacznie można stwierdzić, że Ministerstwo Edukacji Narodowej wprowadza w błąd, tak nauczycieli jak i jednostki samorządu terytorialnego twierdząc, że dopłata uzupełniająca należy się tylko tym nauczycielom, którzy pracowali w grudniu.

Ad3) We wrześniu na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej http://www.men.gov.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=891&Itemid=100 udostępniona została „Informacja nt. arkuszy kalkulacyjnych, umożliwiających przeprowadzenie analizy wynagrodzeń nauczycieli”. W dolnej części tej strony można znaleźć zapis „Ministerstwo Edukacji Narodowej wraz z osobami współpracującymi dołożyło wszelkich starań aby udostępnione formularze działały poprawnie...”. Sprawdźmy czy rzeczywiście Ministerstwo dołożyło wszelkich starań?

Z w/w strony pobrałem arkusz kalkulacyjny [Formularz dla szkół DO WYPEŁNIENIA.xls](#) i wypełniłem go odpowiednio danymi, w efekcie otrzymałem obliczenia wg zamieszczonej poniżej tabeli:

1. Średnioroczna struktura zatrudnienia:

na rok: 2009

Jeśli którykolwiek z wierszy z nazwą miesiąca jest **oznaczony czerwonym tłem** to KONIECZNIE należy POPRAWIĆ tabelę "Struktura zatrudnienia" dla danej grupy awansu.

Wiersz oznaczony czerwonym tłem nie będzie brany do wyliczenia średnich.

Średnie są liczone tylko wierszy w których wypełniono WSZYSTKIE komórki (miesiące oznaczone zielonym tłem). Należy zachować ciągłość danych począwszy od stycznia do ostatniego miesiąca objętego analizą.

miesiąc	Liczba etatów			
	Stopień awansu zawodowego			
	nauczyciel stażysta	nauczyciel kontraktowy	nauczyciel mianowany	nauczyciel dyplomowany
styczeń	1,00	2,00	3,00	4,00
luty	1,00	2,00	3,00	4,00
marzec	1,00	2,00	3,00	4,00
kwiecień	1,00	2,00	3,00	4,00
maj	1,00	2,00	3,00	4,00
czerwiec	1,00	2,00	3,00	4,00
lipiec	1,00	2,00	3,00	4,00
sierpień	1,00	2,00	3,00	4,00
wrzesień	1,00	2,00	3,00	4,00
październik	1,00	2,00	3,00	4,00
listopad	1,00	2,00	3,00	4,00
grudzień	1,00	2,00	3,00	4,00
średnia (styczeń-sierpień)	1,00	2,00	3,00	4,00
średnia (wrzesień-grudzień)	1,00	2,00	3,00	4,00
średnioroczna	1,00	2,00	3,00	4,00

W ostatnim wierszu powyższego arkusza jest określenie „średnioroczna”. Co to takiego jest? W czasie szkoleń na temat średnich wynagrodzeń i dopłat zapytałem ponad tysiąc ludzi, czym jest wg nich średnioroczna liczba nauczycieli. Wszyscy poza 2 dwoma osobami odpowiedzieli, że w przypadku stażystów w wyżej omawianym przypadku średnioroczna liczba nauczycieli wyniosłaby 1. Jeden Pan na południu kraju to było w Opolu(?) powiedział, że liczba ta wynosi 12 ale w czasie przerwy podszedł do mnie i powiedział - ale się wygłupiłem z tą dwunastką. Jedną osobą, która do końca twierdziła, że w omawianym przypadku średnioroczna liczba nauczycieli wynosi 12, była osoba ze Szczecina. W artykule [Czym jest średnioroczna liczba nauczycieli? Dopłat uzupełniających dla nauczycieli nie będzie?](#) można przeczytać więcej o średniorocznej liczbie nauczycieli.

Podana w w/w arkuszu w ostatnim wierszu wielkość o nazwie średnioroczna to średnioroczna liczba nauczycieli i jak widać dla stażystów wynosi ona 1. Załóżmy teraz, że mamy do

czynienia z rokiem, w którym obowiązuje tylko jedna kwota bazowa i niech wynosi ona 1000zł. Wtedy średnie wynagrodzenie, o którym mowa w art. 30 ust. 3 dla stażystów wyniesie też 1000zł. Załóżmy, że nasz nauczyciel dostawał comiesięczne wynagrodzenie w wysokości dokładnie 1000zł. Intuicja każdemu podpowiada, że średnie wynagrodzenie na grupie awansu stażystów wynosi 1000zł, to jest dokładnie tyle ile mogła wynieść jej wartość minimalna. Zatem różnica, o której mowa w art. 30a ust. 2 powinna wynieść ile? Dokładnie ZERO. Zatem sprawdźmy czy rzeczywiście tak jest. Mamy ustalić kwotę różnicy pomiędzy wydatkami faktycznie poniesionymi na wynagrodzenia nauczycieli w tym roku, a iloczynem średniorocznej liczby nauczycieli oraz średniego wynagrodzenia nauczycieli, o których mowa w art. 30 ust.3, ustalonych dla danego roku.

Faktycznie poniesione wydatki na wynagrodzenia nauczycieli w roku na grupie stażystów wyniosły 12000zł, średnioroczna liczba nauczycieli na grupie awansu stażystów wyniosła 1 a średnie wynagrodzenie, o którym mowa a art. 30 ust. 3 dla grupy stażystów wynosi 1000zł. Zatem kwota różnicy, o której mowa wyżej wynosi $12000zł - 1 \cdot 1000zł = 11000zł$ i jak widać jest ona daleka od ZERA.

Zatem nasuwa się pytanie: czy Ministerstwo Edukacji Narodowej wbrew zapewnieniom dołożyło rzeczywiście wszelkich starań?

Problem dopłaty uzupełniającej.

Ministerstwu Edukacji Narodowej pomieszały się poziomy szczegółowości dostarczanych danych przez szkoły jednostką samorządu terytorialnego. Ministerstwo (w formularzach zamieszczonych na stronie, o której mowa była wyżej) proponuje przekazywanie przez szkoły jednostką samorządu terytorialnego następujące dane: średnioroczną liczbę nauczycieli (w mojej konwencji liczbę etato-wynagrodzeń) na grupie oraz wydatki na wynagrodzenia w rozbiciu na poszczególne elementy/składniki wynagrodzeń. Jeżeli średnie nie zostaną osiągnięte to na podstawie tych danych nie ma żadnej możliwości wykonania dopłat.

Aby sprawdzić osiągnięcie średnich i wykonać ewentualne dopłaty poziom szczegółowości danych jest zupełnie inny, odwrotny niż proponuje Ministerstwo Edukacji Narodowej, wymagane dane to: średnioroczne liczby nauczycieli (w mojej konwencji liczby etato-wynagrodzeń) w rozbiciu na cztery poziomy kwalifikacji na grupie awansu oraz łączne wydatki na wynagrodzenia na grupie awansu w roku (bez potrzeby rozbijania ich na elementy/składniki).

Jeżeli kiedyś Ministerstwo Edukacji Narodowej to zrozumie, to się okaże wtedy, że dla potrzeby naliczenia dopłaty uzupełniającej poszczególnym nauczycielom trzeba będzie umieć przypisać każdemu nauczycielowi średnioroczną liczbę nauczycieli, w skrócie trzeba będzie umieć określić średnioroczną liczbę nauczycieli nauczyciela! Ciekawa konstrukcja słowna każdy przyzna.

Na temat dopłaty uzupełniającej oraz wymaganych danych do jej kalkulacji przeczytać można (na stronie www.iar.pl) w następujących opracowaniach:

1. [Podział dopłaty uzupełniającej pomiędzy nauczycieli - metoda, która nie naraża jst na procesy sądowe.](#)
2. [Schemat procedur na 2009r. sprawdzania osiągnięcia średnich i wykonania dopłaty uzupełniającej dla nauczycieli.](#)
3. [Formularze - karty danych niezbędnych do przeprowadzenia analizy osiągnięcia średnich oraz kalkulacji dopłat uzupełniających dla nauczycieli.](#)